

Breve givet talrige Træk til Belysning af de danske Embedsmænds Liv i Troperne, men som Iagttaget og Menneske staar han dog langt under den højtannede og gennemfinede Isert.

Th. B. B.

Blandt de mange videnskabelige Fortjenester, som Dr. K. r. Kålund ved sin utrættelige Virksomhed har indlagt sig, er Udgivelsen af **Arne Magnussons Embedsskrivelser** og hans **Brevveksling med Torfæus** ikke den ringeste. Arne opholdt sig paa Island det meste af Aarene 1702—12, særlig beskæftiget med det store og fortjenstfulde Jordebogsarbejde, men samtidig havde han ogsaa flere andre Hverv af offentlig Art, der optog meget af Arnes Tid og voldte ham meget Besvær og Fortrædelighed. Af de her trykte Dokumenter og Embedsskrivelser — ialt 207 Numre — hidrører de fleste fra Opholdet paa Island. De er af stor Betydning for de indre Tilstande og mange forskellige Forhold, som de kaster et skarpt Lys over. Ikke mindre klart Lys kaster de over Arne selv, denne ejendommelige Personlighed med det klare Hoved, omfattende Blik, indgaaende Kendskab og aldrig svigtende Ædruelighed og ægte rationalistiske Tænkemaade. Det er velgørende at følge hans Færd og læse hans udmærkede Indlæg i de forskellige Sager. — Ikke mindre interessant er det at stifte Bekendtskab med hans og Torfæus' Brevveksling. De to var i mange Henseender hinandens Modsætninger, især med Hensyn til den kritiske Behandling af Kilderne; denne var ikke Torfæus' stærke Side, hvorimod Arne her som ellers var langt forud for sin Tid. Arne hjalp Torfæus i høj Grad med *Historia Norvegiæ* og andre af hans Skrifter (især *Series*), ikke blot hvad Trykningen angaar, men ogsaa m. H. t. Indhold. Vi faar her ret et Indblik i, hvor meget Torfæus havde Arne at takke for. Mången en Vildfarelse har Arne fjernet, meget har gennem ham faaet et skarpere, konciser Udtryk og meget har Arne berigtiget efter de Kilder, som stod til hans Raadighed. Især er det kronologiske Spørgsmaal, som de to behandler i deres Breve. Disse frembyder ellers meget af Interesse. Naar engang Arne Magnussons *Vita* skrives udførlig — hvad ingen var bedre rustet til end Dr. Kålund — vil disse to Bind blive af uvurderlig Nytte. Men ogsaa for Islands Historie ved og efter 1700 er de, især naturligvis det førstnævnte, en mangesidig og fortrinlig Kilde.

I Fortalen til det førstnævnte Bind har Udgiveren givet en saare velkommen Oversigt over Jordebogsarbejdet, Syssel for Syssel; ogsaa det andet Bind ledsages af en meget instruktiv Fortale.

Videnskaben vil have al Grund til at paaskønne Dr. Kålunds

udmærkede Arbejde og sende Carlsbergfondet en venlig Tanke, fordi det har gjort det muligt at offentliggøre alle disse interessante og vigtige Dokumenter.

Finnur Jónsson.

Blandt vore talrige Memoireværker vil **Overskous Af mit Liv og af min Tid** bestandig staa som et af de mest fremragende, ikke blot ved sin Fylde af Træk til Samtidens Historie, men ogsaa i sig selv ved sin ejendommelige jævne og dog fængslende Stil. Med Glæde maa man derfor hilse den ny Udgave, der 1915-16 er fremkommet ved **Robert Neiiendam**. Selve Erindringerne Tekst giver som Optryk af den tidligere Udgave selvfølgelig intet nyt, men i en fyldig Efterskrift er Overskous Liv fra hans 32te Aar, hvor Erindringerne slipper, skildret, belagt med adskillige kildemæssige Bidrag til hans og hans Samtids Historie. Af større Betydning turde dog Neiiendams Noter være. Disse (vistnok det bedste, den flittige Teaterhistoriker hidtil har præsteret) giver talrige ny Bidrag til Teatrets Historie i første Halvdel af forrige Aarhundrede, og enkelte giver ogsaa Oplysninger af mere almindelig Interesse; Noten om Prinsesse Charlotte Frederikke og hendes Ophold i Horsens bringer saaledes et rørende Bidrag til hendes omtumlede Livs Historie.

Th. B. B.

I en Bog med den ret pretentiøse Titel **Kvinder i dansk Historie** har Slotsforvalter **Bering Liisberg** skrevet nogle Opsatser om Sophie Amalie og Leonora Christine, Caroline Mathilde, Grevinde Danner og Skuespillerinden Caroline Amalie Thielo. Bogen bringer meget lidt af Interesse, men i et Afsnit „Gamle Breve“ findes dog Oplysninger om Frederik 6.s Mætresse, Fru Bente Frederikke Dannemand, der fortjener Paaagtning. Ved disse Breve, der i Aarene 1809—18 veksledes mellem Kongen og Fru Dannemand samt et Par af deres Fortrolige og Hjælpere, en Jomfru From og en Kancellisekretær **J. C. Fick**, der var en Slags Intendant hos Fruen, kastes der Lys over den (i Biogr. Leks. IV, 79 omtalte) Krise mellem Kongen og Fruen, der fandt Sted omtrent samtidig med Frederik 6.s Ophold paa Wienerkongressen. Det oplyses, at Krisen stod i Forbindelse med den Kendsgerning, at Fru Dannemand i Begyndelsen af 1816 under et hemmeligt Ophold i Christiansfeld fødte en Søn, hvis Fader var den spanske Eventyrer **Grev E. R. Vargas-Bedemar**, der nogle Aar i Forvejen var kommet til Danmark, blev dansk Kammerherre og senere Museumschef, og som under Frederik 6.s Ophold i Wien opholdt sig sammen med Fruen i Sorø. Begivenheden gav Anledning til nogen Tids Afbrydelse af Forholdet mellem Kongen og Fru Dan-